

TRANG THÔNG TIN VỀ LUẬN ÁN

Tên đề tài LATs: Thỏa thuận không cạnh tranh trong quan hệ lao động theo pháp luật Việt Nam

Chuyên ngành: Luật Kinh tế

Mã số: 9.38.01.07

Họ tên NCS: Lê Đình Quang Phúc

Mã số NCS: N20710055

Người hướng dẫn khoa học: HD1: PGS.TS. Ngô Hữu Phước

HD2: PGS.TS. Đoàn Thị Phương Diệp

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP.HCM

1. TÓM TẮT LUẬN ÁN

Trong quan hệ lao động (QHLĐ), có nhiều biện pháp để doanh nghiệp (DN) bảo vệ bí mật kinh doanh (BMKD) khỏi nguy cơ bị tiết lộ bởi người lao động (NLĐ), chẳng hạn như áp dụng các biện pháp kỹ thuật, quy định trong nội quy lao động hoặc giao kết thỏa thuận bảo vệ BMKD với NLĐ. Theo đó, thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLĐ được xem là một trong các hình thức thỏa thuận bảo vệ BMKD trong QHLĐ.

Thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLĐ là một phương thức được xem là hữu hiệu để DN hay người sử dụng lao động (NSDLĐ) bảo vệ quyền lợi chính đáng của mình. Tuy nhiên, thỏa thuận này lại tác động tiêu cực đến quyền tự do làm việc của NLĐ. Trên thực tế, giữa NLĐ và NSDLĐ đã xảy ra các tranh chấp liên quan đến thỏa thuận không cạnh tranh được Tòa án và Trọng tài thương mại giải quyết. Trước thực tiễn đa dạng và phức tạp của các quan hệ xã hội, mặc dù BLLĐ năm 2012 và hiện nay là BLLĐ năm 2019 đã bước đầu ghi nhận sự tồn tại của loại thỏa thuận này nhưng chỉ mới dừng lại ở mức độ gợi mở và chưa có sự thừa nhận chính thức.

Từ tình hình đó, nghiên cứu sinh đã xác định mục đích nghiên cứu của luận án là kiến nghị xây dựng pháp luật về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLĐ tại Việt Nam. Để thực hiện được mục đích nghiên cứu, các nhiệm vụ nghiên cứu được đặt ra là: (i) nhận diện thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLĐ; (ii) phân tích thực trạng pháp luật và thực tiễn vấn đề xác định giá trị pháp lý của thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLĐ tại Việt Nam; (iii) tổng hợp, đánh giá, chọn lọc kinh nghiệm của pháp luật nước ngoài về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLĐ phù hợp với hệ thống pháp luật Việt Nam; và (iv) đề xuất, kiến nghị điều chỉnh bằng pháp luật đối với thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLĐ tại Việt Nam nhằm đảm bảo hài hòa được lợi ích các bên.

Nghiên cứu sinh đã sử dụng phương pháp phân tích, phương pháp tổng hợp, phương pháp so sánh luật học, phương pháp điều tra, khảo sát ý kiến chuyên gia và phương pháp nghiên cứu trường hợp cụ thể để hoàn thành được mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu đề ra. Qua đó, kết quả nghiên cứu đã đạt được như sau:

Thứ nhất, luận án đã làm rõ được khái niệm, đặc điểm của thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD, từ đó giúp phân biệt được hình thức thỏa thuận này với các thỏa thuận tương tự khác như thỏa thuận không tiết lộ thông tin, thỏa thuận không chào mời trong QHLD và thỏa thuận hạn chế cạnh tranh trong QHTM. Đồng thời, luận án cũng đánh giá được các tác động của thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD đối với NSDLĐ, NLD và xã hội. Qua đó, luận án đã nhận diện được thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD.

Thứ hai, luận án đã làm rõ được các nguyên tắc trong việc xác định giá trị pháp lý của thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD. Đồng thời, luận án cũng đã phân tích thực trạng pháp luật và thực tiễn xác định giá trị pháp lý của thỏa thuận này tại Việt Nam qua các vụ việc điển hình đã được giải quyết trong thời gian qua.

Thứ ba, luận án đã lựa chọn nghiên cứu pháp luật về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD của Hoa Kỳ, Pháp và Trung Quốc để rút ra các bài học kinh nghiệm cho pháp luật Việt Nam. Kết quả nghiên cứu cho thấy đa số các khu vực pháp lý chấp nhận một cách có giới hạn hiệu lực của thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD để cân bằng được lợi ích của các bên.

Thứ tư, trên cơ sở lý luận và thực tiễn pháp luật về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD của nước ngoài và Việt Nam, luận án đã đưa ra các đề xuất, kiến nghị để đảm bảo cân bằng được lợi ích các bên. Cụ thể, sau khi thực hiện đánh giá tác động của chính sách, luận án kiến nghị lựa chọn phương án công nhận có giới hạn giá trị pháp lý của thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD. Đồng thời, luận án cũng kiến nghị xây dựng pháp luật về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD tại Việt Nam dựa trên các trụ cột gồm: (i) chủ thể giao kết thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD; (ii) nội dung thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD; (iii) hình thức thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD; và (iv) sự can thiệp của Tòa án trong trường hợp thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD có nội dung vi phạm pháp luật.

2. NHỮNG KẾT QUẢ MỚI CỦA LUẬN ÁN

- Luận án là công trình nghiên cứu có tính hệ thống, tiếp cận vấn đề thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD dưới nhiều góc độ như pháp luật về dân sự, pháp luật về lao động, pháp luật về sở hữu trí tuệ, pháp luật về cạnh tranh và pháp luật về quyền con người. Các kết quả nghiên cứu của luận án cung cấp góc nhìn đa chiều về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD. Trên cơ sở đó, luận án có thể giải quyết vấn đề pháp lý đặt ra một cách toàn diện, đảm bảo được quyền lợi của các bên giao kết thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD.

- Luận án là công trình nghiên cứu có sử dụng công cụ phân tích dữ liệu khoa học để xử lý kết quả điều tra, khảo sát ý kiến chuyên gia về vấn đề nghiên cứu. Các số liệu mang tính định lượng được công bố trong luận án là luận cứ có tính thuyết phục cao và có thể là nguồn tài liệu có giá trị cho các tác giả khác tham khảo trong các nghiên cứu tiếp theo liên quan đến đề tài luận án.

- Luận án củng cố và góp phần phát triển lý thuyết cân bằng lợi ích giữa NLD và NSDLĐ. Mặc dù vấn đề cân bằng lợi ích giữa NLD và NSDLĐ đã được đề cập trong nhiều nghiên cứu trước đây, pháp luật lao động cổ điển vẫn có xu hướng quan tâm nhiều hơn đến bảo vệ quyền lợi NLD như là bên yếu thế hơn so với NSDLĐ. Thông qua việc đề xuất xây dựng pháp luật về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD theo hướng cân bằng lợi ích của cả NLD và NSDLĐ, luận án là công trình có thể được các nhà khoa học tham khảo để tiếp tục phát triển lý thuyết cân bằng lợi ích giữa NLD và NSDLĐ trong hệ thống pháp luật Việt Nam.

3. CÁC ỨNG DỤNG/ KHẢ NĂNG ỨNG DỤNG TRONG THỰC TIỄN HAY NHỮNG VẤN ĐỀ CÒN BỎ NGỎ CẦN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU

Luận án “Thỏa thuận không cạnh tranh trong quan hệ lao động theo pháp luật Việt Nam” có khả năng ứng dụng trong thực tiễn như sau:

- Luận án đóng góp vào việc hoàn thiện hệ thống lý luận về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD tại Việt Nam. Qua đó, luận án có thể trở thành tài liệu tham khảo để các nhà nghiên cứu đi sau tiếp tục phát triển và giải quyết các vấn đề pháp lý có liên quan.

- Luận án đóng góp vào việc hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD nhằm đảm bảo sự công bằng cho cả NSDLĐ và NLD.

Luận án chỉ tập trung nghiên cứu về thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD như một hình thức thỏa thuận còn gây nhiều tranh cãi nhằm đề xuất một khung pháp lý phù

hợp để cân bằng lợi ích các bên trong thỏa thuận này. Luận án không nghiên cứu những vấn đề pháp lý phát sinh sau khi đã làm rõ được giá trị pháp lý và khuôn khổ pháp lý để cân bằng lợi ích các bên trong thỏa thuận không cạnh tranh trong QHLD, chẳng hạn thỏa thuận không cạnh tranh trong thỏa ước lao động tập thể, bảo hiểm thất nghiệp đối với NLĐ thực hiện nghĩa vụ không cạnh tranh, thủ tục giải quyết các tranh chấp về thỏa thuận không cạnh tranh, ...

CÁN BỘ HƯỚNG DẪN

NGHIÊN CỨU SINH

XÁC NHẬN CỦA CƠ SỞ ĐÀO TẠO
HIỆU TRƯỞNG